

Adroddiad Blynyddol Panel Strategol Diogelu

2016/17

1. Cyflwyniad

- 1.1 Bydd yr Aelodau yn ymwybodol bod y Cyngor yn rhoi blaenoriaeth uchel i'r maes diogelu ac wedi ei gynnwys o fewn y Cynllun Strategol. Bydd yr Aelodau hefyd yn ymwybodol bod Panel Strategol Diogelu plant ac oedolion wedi ei sefydlu ar gyfer rhoi sicrwydd i'r Cabinet a'r Cyfarwyddwr Statudol o effeithiolrwydd ein trefniadau diogelu ac amddiffyn fel Cyngor.
- 1.2 Bwriad yr adroddiad felly yw ceisio rhoi trosolwg ar waith y Panel am y flwyddyn 2016/17 ynghyd a chrynhai barn arolygwyr allanol ar ein trefniadau. Yn ogystal â hyn, byddwn hefyd yn crynhai er gwybodaeth ein bwriad o ran 2017/18.
- 1.3 Cadeirydd y Panel yn ystod y flwyddyn oedd Cynghorydd Mair Rowlands ac roedd hi yn cael ei chefnogi gan Morwena Edwards, Cyfarwyddwr statudol gyda chyfrifoldeb am y maes diogelu. Yn ogystal mae Cynghorydd Gareth Roberts a'r Cynghorydd Gareth Thomas wedi bod yn Aelodau o'r Panel oherwydd eu dyletswyddau yn y meysydd oedolion a phlant. O ran swyddogion mae sawl Pennaeth yn Aelodau o'r Panel (megis Addysg, Oedolion, Plant, Cefnogaeth Gorfforaethol) ac mae'r Swyddog Monitro hefyd yn aelod o'r panel.
- 1.4 I gefnogi'r gwaith mae Grŵp Gweithredol yn bodoli. Pwrpas y grŵp hwn yw gweithredu'r rhaglen waith a hefyd ymdrin â materion gweithredol. Mae aelodaeth y grŵp yn cynnwys pencampwyr diogelu o bob adran o'r Cyngor. Mae Cadeirydd y grŵp Gweithredol hefyd yn aelod o'r Panel Strategol.
- 1.5 Prif ffocws y trefniadau uchod yw sicrhau bod gweithdrefnau corfforaethol diogelu'r Cyngor yn effeithiol ac yn gadarn. Yn ogystal, mae'n werth nodi bod bwriad i ehangu ffocws a chyfrifoldeb y Panel i gynnwys dyletswyddau gwrth derfysgaeth, dyletswyddau adnabod ac atal radicaleiddio, gofynion caethwasiaeth fodern, gofynion trais yn y Cartref a Gofynion Cynhwysiad Cymdeithasol. Bydd hyn yn sicrhau bod y Panel gyda throsolwg o'r agenda diogelu ehangach sydd yn bodoli ac yn gwneud y defnydd gorau o'r grŵp gweithredol diogelu a'r swyddogion sydd yn bencampwyr yn y meysydd uchod.
- 1.6 Mae trefniadau arall yn bodoli, megis y Byrddau Diogelu Rhanbarthol ar gyfer Plant ac Oedolion Bregus, ar gyfer ymdrin â materion arbenigol y maes. Mae'r Byrddau hyn yn fyrddau statudol sydd yn draws asiantaeth, gyda chyfrifoldebau penodol a chyfreithiol. Mae gan y Cyngor gyfrifoldeb i gyfrannu at y Byrddau hyn yn rhanbarthol o ran gweithredu. Ar ddiwedd yr adroddiad yma mae linc i adroddiad Blynyddol Y Byrddau Diogelu hyn.
- 1.7 Mae gofyn i'r Cyfarwyddwr Statudol i adrodd yn gyson a rheolaidd i aelodau ar faterion Diogelu. Ein bwriad fydd i adrodd bob 6 mis ar y cynnydd o fewn y maes diogelu. Mae'r adroddiad yma yn edrych ar gyfnod blwyddyn 2016-17. Bydd adroddiad Cynnydd nesaf yn cael ei gyflwyno i aelodau ym Mis Tachwedd/Rhagfyr 2017 gydag adroddiad blynyddol yn cael ei gyflwyno ym Mis Mai 2018.

2. Yr hyn sydd wedi ei wireddu yn ystod 2016/17.

Maes Gwaith	Gweithred/Canlyniad	Statws
D1- Sicrhau Perchnogaeth Cyngor Cyfan i'r Maes Diogelu		
Adolygu Polisiâu a gweithdrefnau yn flynyddol	<p>Mae pob adran wedi adolygu'r polisiâu adrannol.</p> <p>Mae adolygiad o'r Polisi Corfforaethol heb ei gyflawni oherwydd ein bod dal i ddisgwyl cyhoeddi cod ymarfer rhan 7 o'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant.</p>	Tasg wedi llithro i raglen waith 2017-18
Sicrhau bod trefniadau yn eu lle ar gyfer mesur effaith y trefniadau diogelu corfforaethol	<p>Mae annog perchenogaeth gorfforaethol o'r maes diogelu yn un o flaenoriaethau'r awdurdod. Ers mabwysiadau Polisi Diogelu Corfforaethol, a pholisiâu Diogelu adrannol rydym wedi sicrhau fod gweithredu yn unol â'r polisi yn cael effaith ar ddiogelu plant ac oedolion bregus. Mae fframwaith mesur effaith wedi ei lunio ac wedi ei gyflwyno i'r Panel.</p> <p>Mae grŵp Tasg hefyd wedi ei sefydlu i adolygu mesuryddion y Polisi Corfforaethol a bydd trefn casglu/adrodd yn cael eu cyflwyno i'r Cynllun Strategol ar gyfer 2017/18.</p>	Wedi ei gyflawni. Rhaglen waith yn parhau.
Cynnal sesiynau codi ymwybyddiaeth o'r maes a monitor eu heffaith	<p>Mae rhaglen gynhwysfawr o godi ymwybyddiaeth wedi cymryd lle dros y flwyddyn gan gynnwys dosbarthu posteri, defnydd o gyfryngau cymdeithasol. Mae dadansoddiad adrannol o staff sydd wedi darllen a derbyn y polisi Diogelu wedi ac mae hyrwyddo parhaus gan y rheolwyr dynodedig. Mae sesiwn atgoffa diogelu CSE hefyd wedi ei drefnu.</p> <p>Mae rhaglen hyfforddiant wedi ei drefnu sydd yn cyfarch codi ymwybyddiaeth yn y meysydd gwrth radicaleiddio, CSE, Diogelu plant ac oedolion, recriwtio diogel a'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (2014)</p>	Wedi ei gyflawni
Cynnal awdit blynyddol o	Mae Awdit dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth Diogelu wedi ei gwblhau gan yr uned archwilio	Wedi ei gyflawni'n

gydymffurfiad gyda'r polisi	sydd wedi mesur lefelau ymwybyddiaeth ar draws grwpiau swyddi gwahanol ar draws y Cyngor. Mae'r Awdit eleni wedi dangos bod cynnydd wedi bod yn y lefelau o ymwybyddiaeth o'r Polisi a Gweithdrefnau Diogelu.	llawn
Monitro trefniadau cytundebau (staff a darpariaethau) o ran diogelu gan gryfhau gweithdrefnau lle bo angen	Mae archwiliad DBS wedi ei gwblhau gan yr uned archwilio yn ystod y flwyddyn.	Wedi ei gyflawni
Sicrhau bod Aelodau craffu yn ymwybodol o waith y Panel Strategol Diogelu	Mae trefniadau mewn lle i'r Aelodau Craffu dderbyn adroddiad gan y Panel pob Chwe Mis.	Wedi ei gyflawni
D2 - Diogelu Plant a Phobl Ifanc		
Sicrhau fod trefniadau'r Cyngor yng nghyd fynd a'r strategaeth ranbarthol sy'n cael ei datblygu'n aml asiantaeth.	Mae'r Cyngor yn parhau i gyfrannu i'r gwaith rhanbarthol o ran datblygu cynllun gweithredu CSE. Mae grŵp tasg a gorffen sydd wedi cael ei arwain gan yr heddlu wedi ei sefydlu er mwyn edrych ar drefniadau ar draws y rhanbarth ac er mwyn adnabod meysydd y gellid cryfhau a gwella arnynt. Rydym yn hyderus bod ein trefniadau gweithredol yn y maes yng nghyd fynd a chanllawiau a gweithdrefnau ac yr ydym yn cyfrannu i'r cynllun gweithredu rhanbarthol.	Wedi ei gyflawni
Sicrhau fod y Cyngor, gymaint ag sydd yn bosib, yn deall y galw am wasanaethau, a thueddiadau CSE yng Ngwynedd	Mae'r adran plant wedi datblygu systemau i gasglu a dal data am achosion CSE yng Ngwynedd.	Wedi ei gyflawni. Rhaglen waith yn parhau
Gwella dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth unigolion a grwpiau allweddol o'r maes arbennig hwn gan gynnwys sut i adnabod arwyddion.	Cynhaliwyd hyfforddiant gan arbenigwr yn y maes, Dr Helen Beckett ac mae gwaith yn mynd rhagddo yn ystod y flwyddyn i adolygu'r asesiad SERAF. Mae Uned Rheoleiddio erbyn hyn wedi cyflwyno gofyn trwyddedu i yrwyr tacsis i gwblhau hyfforddiant diogelu ac ymwybyddiaeth o CSE cyn iddynt dderbyn trwydded. Mae hyn yn cydymffurfio gyda'r gofynion y cynllun CSE rhanbarthol a'r gofyn yn lleol.	Wedi ei gyflawni

Cydnabod bod y risg yn uwch i blant mewn gofal a gweithio gyda'r Panel Rhiant Corfforaethol ar geisio gwarchod y plant mwyaf bregus.	Mae'r adran plant wedi datblygu eu systemau gwybodaeth, golygir hyn bod yr adran mewn gwell lle i adnabod niferoedd plant mewn gofal sydd mewn perygl o CSE; y rhai sydd angen gwaith cychwynnol i arbed cynyddu risgiau a gwaith adferol i'w diogelu.	Rhaglen waith yn parhau
Cynnal yr awdit blynyddol o drefniadau diogelu a llywodraethu o fewn yr adran ac o fewn ysgolion.	Trefn awdit blynyddol o drefniadau diogelu a llywodraethu mewn lle gan yr adran. Adroddiad blynyddol llywodraethwyr yn cael ei dderbyn gan yr adran gan bob ysgol. Mae'r adroddiadau yma yn bwydo mewn i gynllun busnes blynyddol diogelu'r adran addysg. Sawl awdit arall wedi eu cynnal yn ystod y flwyddyn.	Rhaglen waith yn parhau
Creu rhaglen hyfforddiant i ddiwallu anghenion yr awdit blynyddol.	'Grŵp Gwella Ymarfer' wedi ei sefydlu hefyd sydd yn edrych ar ganfyddiadau'r awdits ac yn dylunio ffyrdd o wella ein hymarfer.	Wedi ei gyflawni
Gweithredu rhaglen waith yn unol ag argymhellion yr awdit blynyddol ac ystyried hefyd unrhyw gyfleoedd i wella.	Rhaglen hyfforddiant mewn lle sydd yn seiliedig ar ganfyddiadau'r awdits blynyddol.	Wedi ei gyflawni, rhaglen waith mewn lle.
D3- Diogelu Oedolion Bregus		
Datblygu ystod eang o wahanol ddulliau lle gall unigolion cael eu clywed.	Mewn ymateb i argymhellion Adroddiad Winterbourne a hefyd adroddiad y Comisiynydd Pobl Hyn "Lle i Alw'n Gartref", mae angen datblygu ystod o wahanol ddulliau lle gall unigolion cael eu clywed. Mae rhaglen waith yr Uned Diogelu a Sicrwydd Ansawdd yn cyfeirio at y gwaith o ymgysylltu hefo defnyddwyr gwasanaeth a gwneud awdit o brofiadau. Byddwn yn gweithio hefo defnyddwyr gwasanaeth i sicrhau bod cynlluniau diogelu cynaliadwy yn eu lle sydd yn addas i'w anghenion. Bydd y Swyddogion Sicrwydd Ansawdd yn ymgysylltu hefo preswylwyr, unigolion sydd yn derbyn gofal cartref a'u teuluoedd er mwyn cael adborth ac adnabod gwersi i'w dysgu	Rhaglen waith mewn lle ar gyfer 2017/18
Adnabod a oes defnydd addas o eiriolaeth a cheisio	Yn ogystal â'r uchod, mae angen adnabod a oes defnydd addas o eiriolaeth a cheisio ymateb i unrhyw ddiffygion. Mae defnydd helaeth o	Rhaglen waith mewn lle ar

ymateb i unrhyw ddiffygion.	wasanaeth Adfocatiaeth wrth wneud y gwaith DoLS ond mae angen sicrhau bod eiriolaeth yn cael ei gynnig i unigolion sydd o dan y drefn Diogelu ac yn derbyn Gwasanaethau yn y maes Oedolion.	gyfer 2017/18
Darparu tystiolaeth bod y grwpiau corfforaethol yn gallu dangos eu bod yn gwrando ar lais oedolion bregus.	<p>Mae'r Panel Gweithredol Diogelu Plant ac Oedolion yn grŵp Corfforaethol sydd yn cyfarfod yn chwarterol. Mae'r Panel yn trafod materion Diogelu a sut mae modd i'r Adran gymryd cyfrifoldeb am wrando ar lais oedolion bregus. Bydd y gwaith o adolygu'r Polisi Diogelu Corfforaethol yn dechrau ym mis Mai.</p> <p>Cynhaliwyd cyfarfod hefo swyddog AGGCC gychwyn mis Mawrth 2017 ac wrth gydnabod bod gwaith i'w wneud, a bod her o'n blaenau, cafodd y cynlluniau ar gyfer y tîm Diogelu a Sicrwydd Ansawdd eu disgrifio fel newidiadau 'cyffrous'. Mae'r adborth yma yn galonogol iawn ar ddechrau cyfnod o newid.</p>	Wedi ei gyflawni.

3. Archwiliadau Allanol a'u derbyniwyd yn ystod y cyfnod

3.1 Adolygiad Lle i Alw'n Gartref (Comisiynydd Pobl Hyn)

Mae'r adran Oedolion, Iechyd a Llesiant wedi yn ystod y flwyddyn wedi ymateb i argymhellion adroddiad y Comisiynydd Pobl Hyn 'Lle i Alw'n Gartref'. Mae ein hymatebion yn dangos ein bod ar y trywydd cywir ond, fel pob awdurdod arall, mae dal gwaith i wneud, mae angen datblygu ystod o wahanol ddulliau lle gall unigolion cael eu clywed. Mae rhaglen waith yr Uned Diogelu a Sicrwydd Ansawdd yn cyfeirio at y gwaith o ymgysylltu hefo defnyddwyr gwasanaeth a gwneud awdit o brofiadau. Bydd yr uned yn gweithio gyda defnyddwyr gwasanaeth i sicrhau bod cynlluniau diogelu cynaliadwy yn eu lle sydd yn addas i'w anghenion. Bydd swyddogion Sicrwydd Ansawdd yn ymgysylltu hefo preswylwyr, unigolion sydd yn derbyn gofal cartref a'u teuluoedd er mwyn cael adborth ac adnabod gwersi i'w ddysgu.

3.2 Llythyr Blynyddol 2016/17 (Arolygaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol)

Derbyniwyd y Cyngor Llythyr Blynyddol yr arolygaeth 2016/17ar y 13eg o Fehefin. Maent wedi rhoi sylw i'r maes diogelu. Mae'r arolygaeth yn adnabod y cynnydd sydd wedi ei wneud yn y maes diogelu oedolion ac yn y maes Anableddau Dysgu.

3.3 Llythyr Blynyddol 2015/16 (Arolygaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol)

Byddwch yn ymwybodol yn Llythyr Blynyddol yr Arolygaeth blwyddyn 2015 cyfeiriwyd at yr angen i wella trefniadau diogelu bregus gan yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant ac mae'r gwaith hwn eisoes wedi ei adnabod ac wedi ymgorffori yn y cynllun strategol. Mae'r Adran Oedolion wedi rhoi trefniadau cadarn yn eu lle yn ystod y flwyddyn er mwyn sicrhau arbenigedd a dealltwriaeth lawn o holl faterion sy'n ymwneud a diogelu. Mae hyn yn galluogi'r Cyngor i fod yn rhagweithiol er mwyn ymateb yn briodol ac effeithiol i bryderon sy'n codi. Mae cynnydd cyffredinol wedi bod mewn achosion sy'n ymwneud a materion diogelu yn ddiweddar, ond mae'n amlwg o drafodaethau gydag Awdurdodau eraill o fewn y rhanbarth ein bod mewn sefyllfa gyffelyb. Bydd yr uned wedi ei sefydlu'n llawn erbyn Mehefin 2017 ac mae rhaglen waith cynhwysfawr wedi cael ei datblygu.

3.4 Adroddiad Arolygaeth ar Wasanaeth Oedolion ag Anableddau Dysgu

Ym Mehefin 2016 cyhoeddwyd adroddiad arolygaeth ar wasanaethau oedolion ac anableddau dysgu. Ers rhyddhau'r adroddiad, mae'r Gwasanaeth Anableddau Dysgu wedi gwneud cynnydd sylweddol i foderneiddio'r gwasanaeth yn dilyn yr archwiliad ac wedi datblygu gweledigaeth glir ar y cyd gyda defnyddwyr gwasanaeth a'u teuluoedd. Mae rhaglen gyffrous mewn lle ar gyfer sicrhau darpariaeth gynaliadwy i oedolion gydag anableddau dysgu ar gyfer y dyfodol. Mae'r gwasanaeth newydd wedi ei ddylunio i helpu dinasyddion i ganolbwyntio ar eu cryfderau ac ar yr hyn y medrant ei gyflawni yn ddiogel ac ar ben eu hunain. Mae'r Cyngor wedi sicrhau cyllid Gronfa Ganolradd Llywodraeth Cymru i ddatblygu'r model newydd ar ddarparu gwasanaeth fydd yn elwa oedolion gydag anableddau dysgu wedi'i leoli yng Nghanolfan Hamdden Arfon yn y lle cyntaf.

4. Adolygiadau Ymarfer

4.1 Mae Cymru wedi datblygu fframwaith Adolygu Dysgu Ymarfer Plant (CPR) i wella'r diwylliant o ddysgu o achosion amddiffyn plant. Mae adolygiadau 'gryno' neu 'estynedig' yn bodoli yn dibynnu ar amgylchiadau'r plentyn dal sylw. Mae'r adroddiadau yn canolbwyntio ar wella ymarfer. Yn ystod y cyfnod mae Gwynedd wedi cael 2 achos adolygu ymarfer estynedig (ECPR). Mae'r ddau adolygiad nawr wedi dod i ben. Mi fydd adroddiadau llawn ar gael ar wefan y Bwrdd Diogelu Gogledd Cymru yn fuan. Mae Cynllun Gweithredu llawn ar gyfer y ddau adolygiad wedi eu llunio yn dilyn argymhellion ac mae cyrhaeddiad yn erbyn y cynlluniau gweithredu yn cael ei adolygu gan y Bwrdd Rhanbarthol, yn ogystal mae'r Tîm Statudol yn monitro'r cyrhaeddiad er mwyn sicrhau bod adlewyrchiad a dysgu o'r digwyddiad ac adolygu ymarfer lle bod angen. Yn ogystal bydd y Panel yn edrych ar unrhyw wersi sydd yn deillio o'r adolygiadau ymarfer a sicrhau bod gweithredu priodol yn digwydd ar y gwersi.

4.2 Yn yr un modd Cynhelir Adolygiadau Ymarfer Diogelu Oedolion (APR) ar ran Bwrdd Diogelu Oedolion Gogledd Cymru. Maent hefyd yn ddull sy'n caniatáu pob asiantaeth partner i nodi'r gwersi y gellir eu dysgu o'r achosion Diogelu Oedolion arbennig o gymhleth neu anodd a gweithredu newidiadau i wella gwasanaethau yn sgil y gwersi hyn. Mae Gwynedd gydag un achos APR sydd ar fin cau (APR Gwynedd 1). Bydd adroddiad llawn yr achos yma ar wefan y Bwrdd Rhanbarthol yn fuan ac yn unol ag adolygiadau plant bydd y Panel yn edrych ar unrhyw wersi sydd yn deillio o'r adolygiadau ymarfer a sicrhau bod gweithredu priodol yn digwydd ar y gwersi.

5. Y bwriad wrth edrych ymlaen – 2017 ymlaen

5.1 Fel sydd wedi ei nodi ar gychwyn yr adroddiad hwn, mae'r Cyngor wedi blaenoriaethu ac uchafu'r maes Diogelu yn y Cynllun Strategol trwy sicrhau ei fod yn derbyn ystyriaeth drawsadrannol a sylw cyngor cyfan - yn hytrach na'i fod yn cael ei weld fel cyfrifoldeb rhai adrannau yn unig. Mae' prosiectau Diogelu yn parhau i dderbyn sylw yn y Cynllun Strategol 2017/18.

5.2 D1 Sicrhau perchnogaeth Cyngor cyfan i'r maes diogelu

5.3 Pwrpas y prosiect yw sicrhau fod perchnogaeth gorfforaethol i'r agenda diogelu, a bod gennym weithdrefnau effeithiol o ran diogelu plant ac oedolion bregus Gwynedd. Mae'r gwaith o godi ymwybyddiaeth gweithwyr ac aelodau'r Cyngor o'r agenda hwn yn waith parhaus i sicrhau fod pawb yn ymwybodol fod diogelu plant ac oedolion bregus o gamdriniaeth yn gyfrifoldeb i ni gyd.

5.4 Erbyn diwedd Mawrth 2018 byddwn wedi:

- Adolygu ein polisiau a'n gweithdrefnau i gyfarch newidiadau deddfwriaethol
- Monitro effaith ein gweithdrefnau drwy'r arolwg ymwybyddiaeth flynyddol a'r archwiliad cytundebau, gan weithredu ar unrhyw argymhellion a pharhau i godi ymwybyddiaeth a darparu hyfforddiant yn y maes diogelu

5.5 D2 Diogelu plant a phobl ifanc

5.6 Pwrpas y prosiect yma yw gwella yn barhaus y trefniadau a diwylliant diogelu i blant a phobl ifanc. Byddwn yn sicrhau fod gweithdrefnau a pholisiau diogelu yn cael eu deall yn glir gan bawb sy'n gweithio o fewn y maes Addysg ac ymateb i'r risg Ecsploetio Plant yn Rhywiol (CSE) ar draws Gogledd Cymru.

5.7 Erbyn diwedd Mawrth 2018, byddwn wedi cryfhau ymhellach y gweithdrefnau a diwylliant diogelu o fewn y maes Addysg drwy:

- Cynnal awdit blynyddol o drefniadau diogelu a llywodraethu o fewn yr adran ac o fewn ysgolion
- Parhau i wella ymarfer, dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth unigolion a grwpiau allweddol o'r maes arbennig hwn gan gynnwys sut i adnabod arwyddion
- Parhau i gadw'r rhaglen hyfforddiant yn gyfredol i ddiwallu anghenion yr awdit blynyddol
- Weithredu rhaglen waith yn unol â chasgliadau ac argymhellion yr awdit blynyddol ac ystyried hefyd unrhyw gyfleoedd i wella.

5.8 Erbyn diwedd Mawrth 2018, byddwn wedi adolygu trefniadau'r Cyngor o ran ymateb i'r risg Ecsploetio Plant yn Rhywiol (CSE) gan:

- Sicrhau fod trefniadau'r Cyngor yng nghyd fynd â'r strategaeth ranbarthol sy'n cael ei datblygu'n amlasiantaethol
- Parhau i gynnal trefniadau casglu gwybodaeth am niferoedd achosion, lefelau risg a chydymffurfiaeth a phrosesu diogelu yn y maes er mwyn bod yn ymwybodol o natur y galw yn y maes. Gwella dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth unigolion a grwpiau allweddol o'r maes arbennig hwn gan gynnwys sut i adnabod arwyddion

- Sefydlu panel gweithredol amlasiantaethol i edrych ar achosion unigol ym maes CSE er mwyn cytuno ar weithrediadau sydd angen digwydd i ddiogelu plant a phobl ifanc unigol. Bydd y panel yma yn ychwanegu gwerth i'r ymyrraeth dydd i ddydd rheng flaen

5.9 D3 Diogelu oedolion bregus

- 5.10 Pwrpas y prosiect yw anelu i wella yn barhaus y trefniadau a diwylliant diogelu o fewn y maes oedolion.
- 5.11 Erbyn diwedd Mawrth 2018, fe fydd y prosiect yn gweithredu'r rhaglen waith uchod, a thrwy hynny wedi sicrhau ein bod yn:
- Datblygu ystod o wahanol ddulliau lle gall unigolion cael eu clywed
 - Adnabod a oes defnydd addas o eiriolaeth a cheisio ymateb i unrhyw ddiffygion
 - Darparu tystiolaeth bod y grwpiau corfforaethol yn gallu dangos eu bod yn gwrandao ar lais oedolion bregus

6. Panel Strategol Diogelu i'r Dyfodol

- 6.1 Byddwch yn ymwybodol bod bwriad i ehangu maes gwaith chyfrifoldeb y Panel Diogelu Strategol i gynnwys dyletswyddau gwrth derfysgaeth ac atal radicaleiddio, gofynion caethwasiaeth fodern, gofynion trais yn y Cartref a Gofynion Cynhwysiad Cymdeithasol. Mae hyn yn sicrhau bod y Panel gyda throsolwg o'r agenda diogelu ehangach sydd yn bodoli ac yn gwneud y defnydd gorau o'r grŵp gweithredol diogelu a'r swyddogion sydd yn bencampwyr yn y meysydd uchod. Er nad yw'r meysydd yma wedi derbyn sylw'r Panel yn ystod y flwyddyn, Mae'r wybodaeth sydd i ddilyn yn ceisio rhoi trosolwg o'r meysydd dan sylw.

6.2 CONTEST/PREVENT

- 6.3 Mae'r Ddeddf Llywodraeth y DU Gwrthderfysgaeth a Diogelwch 2015 yn cyflwyno dyletswydd ar awdurdodau lleol, ysgolion a cholegau fel rhan o'u swyddogaeth, i roi sylw dyledus i'r angen i atal pobl rhag cael eu denu at derfysgaeth. Mae strategaeth PREVENT llywodraeth y DU, un o bedwar llinyn 'CONTEST', Strategaeth ehangach gwrthderfysgaeth y swyddfa Gartref, ac yn ymwneud yn bennaf a rhwystro pobl rhag dod yn derfysgwyr neu rhag cefnogi terfysgwyr ac eithafiaeth dreisgar. Mae strategaeth PREVENT yn benodol yn:
- Ymateb i'r her ideolegol terfysgaeth ar fygythiad rydym yn ei wynebu gan y rheini sy'n ei hybu.
 - Atal unigolion rhag cael eu denu at derfysgaeth a sicrhau eu bod yn cael cyngor a chymorth priodol.
 - Gweithio gyda sectorau a sefydliadau lle bydd perygl o radicaleiddio y mae angen rhoi sylw iddo.
- 6.4 Mae Bwrdd 'CONTEST' Rhanbarthol sydd yn fwrdd amlasiantaethol mewn lle gyda chynrychiolaeth gan Gyngor Gwynedd. Morwenna Edwards, Cyfarwyddwr Statudol sydd yn

cynrychioli Gwynedd ar y Bwrdd 'CONTEST'. Mae Partneriaeth Diogelu Gymunedol Gwynedd a Môn gyda'r cyfrifoldeb i oruchwylio rhaglenni 'PREVENT' o fewn y gwasanaethau'r bartneriaeth.

- 6.5 Mae'r strategaeth PREVENT yn cynnwys datblygu ystod eang o weithgareddau gan gynnwys cymorth ymarferol, cyngor a chefnogaeth ac ystod o ddigwyddiadau a rhaglenni cefnogi unigolion a sefydliadau i wrthbwysu ideolegau maleisus. Yn ystod y flwyddyn 2016/17 mae rhaglen hyfforddiant cynhwysfawr wedi digwydd o fewn ysgolion Gwynedd gyda rhan fwyaf o weithwyr ein hysgolion wedi cwblhau hyfforddiant diogelu plant (lefel 1 neu 2) sydd yn cynnwys modiwlau ar radialeiddio.
- 6.6 Bydd rhaglen waith PREVENT 2017/18 yn canolbwyntio ar redeg yr hyfforddiant yma ar gyfer gweithwyr y Cyngor ar bob lefel. Mae modiwlau e-ddysgu wedi eu paratoi gan y Swyddfa Gartref ac wedi eu rhannu gyda' Adran Dysgu a Datblygu ac ar gael i staff y Cyngor. Bydd angen sicrhau bod y rhaglenni dysgu yma ar gael i weithlu'r Cyngor.
- 6.7 Yn ogystal mae hi'n ofyn statudol inni fod yn cynnal paneli 'CHANNEL' sydd yn gyfarfodydd aml asiantaeth sydd yn rhoi ffocws i gefnogi pobl yn gynnar sydd wedi cael eu hadnabod fel rhai sydd mewn peryg o gael eu denu at derfysgaeth. Mae'r panel yn gweithio mewn dull aml asiantaethol i adnabod unigolion, asesu natur y peryg a datblygu ffyrdd effeithiol a priodol i gefnogi'r unigolion. Yng Ngwynedd, mae trefniadau Paneli 'CHANNEL' mewn lle ac mae'n galonogol adrodd bod dim un cyfeiriad wedi cyrraedd yr angen am ymyrraeth 'CHANNEL'.

6.8 Trais yn erbyn Menywod, cam-drin domestig a Thrais Rhywiol

- 6.9 Daeth y ddeddf Trais yn erbyn Menywod, cam drin domestig a thrais rhywiol (Cymru) i rym yn 2015. Nod y ddeddf yw gwella ymateb y sector Gyhoeddus yng Nghymru i gam drin a thrais o'r fath. Yn benodol mae'r ddeddf yn gosod cyfrifoldebau ar Gynghorau i sefydlu strwythur gweithredu Rhanbarthol. I'r perwyl hyn mae Bwrdd Strategol Rhanbarthol wedi ei sefydlu gyda Morwenna Edwards, Cyfarwyddwr Statudol yn cynrychioli'r Cyngor ar y Bwrdd. Mae'r Bwrdd wedi penodi 'Cynghorydd Rhanbarthol', fel sydd yn ofynnol yn y ddeddf ac maent yn awr yn gweithio ar raglen trawsffurfio ranbarthol fydd yn golygu bod swyddogion lleol yn symud i fod yn rhan o dîm rhanbarthol.
- 6.10 Un o brif ddyletswyddau yn sgil y ddeddf yw'r fframwaith hyfforddi cenedlaethol. Mae'r Fframwaith yn cynnwys chwe grŵp hyfforddi. Bydd holl broffesiynau'r gwasanaethau cyhoeddus yn perthyn i un o'r grwpiau hyn ac mae'n ofynnol bod pob aelod o weithlu'r Cyngor yn derbyn yr hyfforddiant perthnasol. Roedd Llywodraeth Cymru yn disgwyl i Gynghorau fod wedi cwblhau 50% o'r hyfforddiant erbyn diwedd y flwyddyn. Ni lwyddwyd i gyrraedd hwn am amryw o resymau gan gynnwys nad oedd safon iaith Gymraeg y deunyddiau dysgu yn ddigonol yn ogystal â materion technegol. Mae'r Cyngor yng nghyd weithio gyda Llywodraeth Cymru i geisio goresgyn y rhwystrau yma. Mi fydd lledaenu'r hyfforddiant yn flaenoriaeth ar gyfer 2018/18

6.11 Caethwasiaeth Fodern

- 6.12 Mae'r agenda Caethwasiaeth Fodern eto yn faes gwaith sydd yn derbyn proffil llawer iawn uwch. Mae grŵp rhanbarthol yn arwain ar y maes yma ac mae Cyngor Gwynedd yn cyfrannu i'r Grŵp Gogledd Cymru yma. Yn ystod y flwyddyn mae Uwch Reolwr Tai, Arwel Owen wedi ei benodi fel Pwynt Cyswllt Unigol i'r Cyngor (SPOC). Mae'r Bwrdd Rhanbarthol yn ei ddyddiau cynnar ac mae hyfforddiant wedi ei drefnu ar gyfer aelodau'r grŵp er mwyn deall yn well sut i adnabod ac ymateb i'r broblem. Mae pwyslais yr ymyrraeth ar gyd weithio a blaenoriaeth y 2017/18 fydd i ymestyn dealltwriaeth grwpiau o staff penodol o fewn y Cyngor fydd yn debygol o ddod ar draws caethwasiaeth fodern, yn ogystal, mae modiwlau e-ddysgu ar gael ar gyfer hyfforddiant i'r holl weithlu.

6.13 Cynhwysiad Cymdeithasol

- 6.14 Mi fydd Llywodraeth Cymru yn rhyddhau Cynllun Cynhwysiad Cymunedol newydd yn y misoedd nesaf. Mae'n debyg bydd themâu cyfredol Cynhwysiad Cymunedol yn parhau i fod yn flaenoriaeth gyda'r agenda 'PREVENT' a newid demograffeg yn cael mwy o sylw. Mae Heddlu Gogledd Cymru a'r Comisiynydd Heddlu (PCC) wedi cyhoeddi eu cynllun 2017-18 sydd yn cynnwys eu blaenoriaethau Cynhwysiad Cymunedol sef, Caethwasiaeth Modern, Cymunedau Diogel a 'PREVENT'. Bydd y Bwrdd Diogelu Cymunedol Gogledd Cymru yn cysidro a phenderfynu ar eu blaenoriaethau ar gyfer 2017/18.

7. Casgliad

- 7.1 Cyflwynir yr adroddiad yma er mwyn rhoi blas ar weithgareddau sy'n digwydd ym maes diogelu o fewn y Cyngor. Mae pwyslais y gwaith ar y ffaith mai cyfrifoldeb corfforaethol yw diogelu ac nid ar gyfer yr Adran Addysg ac Adran Gwasanaethau Cymdeithasol yn unig.
- 7.2 Mae'r hyn gyflawnwyd y llynedd o ran y rhaglen waith yn amlygu gweithgarwch y Panel Strategol a'r Grŵp Gweithredol o ran y gwaith caled sydd wedi ei wneud o ran parhau i wella ein trefniadau diogelu ac amddiffyn yn gorfforaethol. Gyda'r archwiliadau allanol ac adolygiadau ymarfer yn cynnig adborth positif ar y cyfan. Maent hefyd yn amlygu'r elfennau y gellid gwella. Yn ogystal mae'r achosion penodol sydd wedi codi yn cynnig cyfleoedd i ddysgu i wella ac i adolygu ein trefniadau.